

Wyrok z dnia 5 października 1995 r.
III ARN 30/95

Decyzja organu ustalającego kwotę należnego odszkodowania z tytułu przejęcia na własność Państwa nieruchomości musi w swej treści uwzględniać (zawierać rozliczenie) kwoty wcześniej już wypłaconego odszkodowania z tego samego tytułu na podstawie wcześniejszej decyzji właściwego organu.

Przewodniczący SSN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Jerzy Kwaśniewski, Walerian Sanetra (sprawozdawca), Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 5 października 1995 r. sprawy ze skargi Zarządu Miasta Ł. i Barbary W. na decyzję Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...] w przedmiocie ustalenia odszkodowania za przejętą na rzecz Państwa część nieruchomości na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejscowy w Łodzi z dnia 6 grudnia 1994 r., [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 26 listopada 1985 r. [...] Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś., działając na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 22, poz. 99 ze zm.) wydzielił i przejął na własność Państwa - pod budowę ulicy w osiedlu "S." - część gruntów o pow. 0,5251 ha z nieruchomości stanowiącej własność Barbary W. Podział tych gruntów nastąpił na wniosek właścicieli z dnia 11 maja 1985 r. Decyzja ta stała się ostateczna, w następstwie niezakwestionowania jej przez właścicielkę w toku instancji.

W dniu 5 marca 1986 r. Wydział Wywłaszczeń Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. wszczął postępowanie w celu ustalenia odszkodowania za przejęte działki na rzecz Skarbu Państwa.

Decyzją Kierownika Wydziału Wywłaszczeń Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. z dnia 23 czerwca 1986 r. [...], na rzecz Barbary W. za wydzieloną pod budowę ulicy w Osiedlu "S." część nieruchomości o powierzchni 5251 m² oznaczoną na planie zaewidencjonowanym dnia 26 listopada 1985 r. [...] jako działki Nr 765, 769, 831, 898, 936, 940, 952, 1002 i 1101, ustalone zostało odszkodowanie w wysokości 1.474.975 zł. Od powyższej decyzji złożyła odwołanie Barbara W. kwestionując ustaloną w niej kwotę odszkodowania.

Rozpatrzenie powyższego odwołania nastąpiło decyzją Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 12 listopada 1986 r., mocą której uchylono zaskarżoną decyzję w całości i ponownie ustalono odszkodowanie podwyższając jego wysokość do kwoty 1.655.706 zł. Wpłata odszkodowania Barbarze W. nastąpiła dnia 8 grudnia 1986 r. Na decyzję tę Barbara W. złożyła skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który wyrokiem z dnia 5 maja 1987 r., [...], uchylił decyzję Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 12 listopada 1986 r., [...], uznając, iż została ona podjęta przy zaistnieniu uchybień formalnych i materialnoprawnych.

W następstwie tego wyroku decyzją Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 11 sierpnia 1987 r., [...], uchylono w całości decyzję organu I instancji z dnia 23 czerwca 1986 r. [...] i przekazano sprawę temu organowi do ponownego rozpatrzenia.

W związku z powyższą decyzją Kierownik Wydziału Wywłaszczeń Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. decyzją z dnia 6 listopada 1987 r. [...] orzekł o ustaleniu odszkodowania na rzecz Barbary W. w kwocie 2.235.755 zł.

Od decyzji tej Barbara W. złożyła odwołanie. Decyzją Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami z dnia 14 czerwca 1988 r. [...] odwołanie nie zostało uwzględnione i zaskarżoną decyzję utrzymano w mocy.

Na decyzję tę Barbara W. złożyła skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który wyrokiem z dnia 15 listopada 1988 r., [...], uchylił decyzję Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 14 czerwca 1988 r., [...], podnosząc, iż cena gruntu przyjęta w zaskarżonej, decyzji nie odzwierciedla wartości gruntu budowlanego kształtującej się w obrocie, a ponadto nie wszystkie składniki naniesień roślinnych zostały objęte wyceną, gdyż przed NSA Barbara W. podniosła zarzut pominięcia w odszkodowaniu plantacji truskawek.

Uznając, iż materiał dowodowy sprawy wymaga uzupełnienia w znacznej części Dyrektor Wydziału Geodezji i Gospodarki Urzędu Miasta Ł. uchylił decyzją z dnia 16 lutego 1989 r., [...], decyzję Kierownika Wydziału Wywłaszczeń Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. z dnia 6 listopada 1987 r. [...] i przekazał sprawę temu organowi do ponownego rozpoznania.

Ponowne ustalenie odszkodowania w kwocie 12.219.630 zł na rzecz Barbary W. nastąpiło decyzją Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. z dnia 10 maja 1989 r., [...].

Od tej decyzji Barbara W. również złożyła odwołanie żądając podwyższenia odszkodowania.

Z uwagi na niemożność orzekania na niekorzyść odwołującego zaskarżoną decyzję uchylono decyzją Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 18 lipca 1989 r. z przekazaniem sprawy do ponownego

rozpatrzenia organowi I instancji.

Ponowne ustalenie odszkodowania w kwocie 82.296.278 zł nastąpiło decyzją Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego Ł.-Ś. z dnia 22 września 1989 r., [...]. Wymienioną kwotę pomniejszono o 11.178.935 zł z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej z uwagi na treść art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r., Nr 14, poz. 74) w związku ze zmianą tej ustawy dokonaną ustawą z dnia 13 lipca 1988 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 22, poz. 99).

Na skutek wniesionego od powyższej decyzji odwołania przez Barbarę W. decyzją Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 30 października 1989 r., [...], odwołania nie uwzględniono i zaskarżoną decyzję utrzymano w mocy. Od ustalonej kwoty potrącono należność z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i wypłacono Barbarze W. kwotę 69.461.637 zł.

Na decyzję tę Barbara W. wniosła w dniu 18 listopada 1989 r. skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego podnosząc zarzut ustalenia odszkodowania z zastosowaniem potrącenia z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej.

Naczelny Sąd Administracyjny zawiesił postępowanie i zwrócił się 29 marca 1990 r. z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r., Nr 14, poz. 74) z art. 67 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 8 maja 1990 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis art. 12 ust. 5 tej ustawy jest niezgodny z art. 7, art. 67 ust. 2 i art. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Orzeczenie to stało się podstawą zmiany treści wspomnianego artykułu w ustawie o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości z dnia 29 września 1990 r. (Dz. U. Nr 79, poz. 464), która weszła w życie 5 grudnia 1990 r.

W oparciu o nowe brzmienie przepisu art. 12 ust. 5, który nie zawierał już obowiązku potrącenia z ustalonego odszkodowania należności z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolnej i leśnej, Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 9 stycznia 1991 r., [...], stwierdził nieważność decyzji Dyrektora Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta Ł. z dnia 30 października 1989 r., [...] oraz utrzymanej nią w mocy decyzji organu I instancji.

NSA stanął na stanowisku, iż skoro w tekście znowelizowanej ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości w dacie wydawania wyroku nie umieszczono już zapisu dawnego art. 12 ust. 5, w oparciu o który dokonano potrącenia z tytułu wyłączenia gruntu z produkcji rolnej, to potrącenie nie powinno być dokonane, a decyzję należało uznać

za nieważną.

Ponowne postępowanie pierwszoinstancyjne zakończone zostało decyzją Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 16 października 1991 r., [...], mocą której ustalone zostało odszkodowanie na rzecz Barbary W. w kwocie 962.805.625 zł pozostawiając rozliczenie i zwrot zwaloryzowanych kwot pobranych odszkodowań odrębnemu postępowaniu pozaadministracyjnemu.

Również od decyzji tej Barbara W. złożyła odwołanie, które rozpatrzone zostało decyzją Wojewody Ł. z dnia 14 stycznia 1993 r., [...]. Decyzją tą uchylono zaskarżone rozstrzygnięcie z przekazaniem sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji w uznaniu, iż wyrok NSA z dnia 9 stycznia 1991 r., [...], nie został w pełni wykonany, a ponadto, iż decyzja została wydana z naruszeniem prawa materialnego.

Wydana w następstwie powyższego orzeczenia decyzja Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 22 czerwca 1993 r., [...], ustaliła odszkodowanie na rzecz Barbary W. w kwocie 348.273.000 zł bez zastosowania potrąceń sum już wypłaconych, których wyegzekwowanie pozostawiono postępowaniu pozaadministracyjnemu. Kierownik Urzędu Rejonowego w Ł. wydał jednocześnie w dniu 22 czerwca 1993 r. postanowienie [...] ustalające koszty postępowania, do zapłaty których zobowiązał Barbarę W.

Zarówno od wydanej w dniu 22 czerwca 1993 r. decyzji, jak i postanowienia, Barbara W. złożyła odwołanie i zażalenie.

Odwołania tego nie uwzględniono, czemu dano wyraz w decyzji Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...]. Nie uwzględniono również zażalenia na postanowienie o kosztach postępowania, co stwierdzone zostało postanowieniem Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...].

Na decyzję Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...] złożył skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego Zarząd Miasta Ł. oraz Barbara W., która zaskarżyła również postanowienie Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...].

Naczelny Sąd Administracyjny, Ośrodek Zamiejscowy w Łodzi po rozpoznaniu skarg wyrokiem z dnia 6 grudnia 1994 r., [...], uchylił decyzję Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...] oraz poprzedzającą ją decyzję Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 22 czerwca 1993 r., [...]. Powyższym wyrokiem NSA uchylił również postanowienie Wojewody Ł. z dnia 8 listopada 1993 r., [...] i poprzedzające je postanowienie Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 22 czerwca 1993 r., [...].

Wyrok ten rewizją nadzwyczajną zaskarżony został przez Ministra Sprawiedliwości, który zarzucił mu rażące naruszenie prawa, a w szczególności przepisów art. 207 § 1 i 2 pkt 1 i 3 k.p.a., art. 209 k.p.a. oraz 10 ust. 5 w związku z art. 55 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r., Nr 30, poz. 127 ze zm.), a także rażące naruszenie art. 262 § 1 pkt 2 k.p.a.

W rewizji nadzwyczajnej podkreślono, że w wyroku tym Sąd, uznając iż istotą sporu jest ustalenie wartości przejętej nieruchomości stwierdził, że zasadniczą kwestią związaną z ustaleniem należnego Barbarze W. odszkodowania jest jego rozliczenie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, przy uwzględnieniu kwot już wypłaconych. W ocenie Sądu nie znajduje uzasadnienia wypłacenie odszkodowania w pełnej wysokości i późniejsze żądanie przed sądem powszechnym zwrotu zwaloryzowanych kwot uprzednio już wypłaconych na mocy ostatecznych decyzji, które zostały następnie przez Naczelny Sąd Administracyjny uchylone, bądź stwierdzona została ich nieważność.

W zaskarżonej decyzji, którą Naczelny Sąd Administracyjny, Ośrodek Zamiejscowy w Łodzi uchylił wyrokiem z dnia 6 grudnia 1994 r., [...], koncepcję ustalenia odszkodowania za przejętą część nieruchomości w pełnej wysokości, bez zastosowania potrąceń kwot odszkodowań już wypłaconych, przyjęto za wyrokami Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 grudnia 1992 r., IV SA 224/92, oraz z dnia 7 maja 1993 r., iv SA 163-164/92], w których Sąd uznał naruszenie prawa z powodu ustalenia odszkodowania z zastosowaniem potrąceń. W wyrokach tych Sąd zajął jednocześnie stanowisko, iż w ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r., Nr 30, poz. 127 ze zm.) brak jest podstaw prawnych do dokonania potrącenia decyzją administracyjną. Zdaniem Sądu tylko zgoda osoby zobowiązanej może sankcjonować potrącenie, zaś w razie braku zgody, roszczenie może być dochodzone w postępowaniu przed sądem powszechnym z zastosowaniem przepisów art. 410 i następnych kodeksu cywilnego.

Natomiast w wyroku, który został zaskarżony przez Ministra Sprawiedliwości NSA stwierdził, iż nie znajduje prawnego uzasadnienia w świetle ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości wypłata pełnego odszkodowania i dochodzenie zwrotu uprzednio wypłaconych odszkodowań przed sądem powszechnym.

Tak sprzeczne stanowiska NSA powodujące uchylenie decyzji, prowadzą do sytuacji, w której w ocenie Sądu decyzja organu narusza prawo, gdy stosuje potrącenie, jak i gdy orzeka o wypłacie odszkodowania w pełnej wysokości, zaś kwestię potrąceń kieruje na drogę postępowania pozaadministracyjnego. Wymienione wyroki NSA wprowadzają dezorientację organu orzekającego i nie sprzyjają jednolitości orzekania skoro naruszeniem prawa jest to samo zdarzenie prawne, które w jednym przypadku nastąpiło przy pozytywnym zachowaniu organu, zaś w drugim przypadku przy zachowaniu negatywnym.

W tej sytuacji Minister Sprawiedliwości wyrokowi Naczelnego Sądu Administracyjnego, Ośrodka Zamiejscowego w Łodzi z dnia 6 grudnia 1994 r., [...], zarzucił rażące naruszenie prawa, przez przyjęcie, iż ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu

nieruchomości daje podstawę do zastosowania potrąceń z ustalonego odszkodowania za grunty przejęte pod drogi w wyniku podziału, sum uprzednio wypłaconych, z zastosowaniem współczynnika waloryzacji. Kwestii tej nie reguluje bowiem żaden z przepisów powyższej ustawy.

Ponadto rewidujący wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie art. 209 k.p.a. przez przyjęcie, iż dotychczas zapadające w powyższej sprawie wyroki NSA nie wiążą sądu orzekającego w sprawie, a jedynie wiążą organy administracji.

Naruszenie prawa przez ten wyrok przejawia się również w uchyleniu postanowienia organu II instancji z dnia 8 listopada 1993 r., [...], w przedmiocie kosztów postępowania. Zgodnie bowiem z treścią art. 262 § 1 pkt 2 k.p.a. stronę obciążają koszty poniesione na jej żądanie. W niniejszej sprawie ustalenie odszkodowania za przejętą nieruchomość nastąpiło na wniosek Barbary W. i kolejne wykonywanie wycen przez biegłych dokonywane było jako konsekwencja kwestionowania przez nią ustalonych już należności. Tymczasem Sąd przyjął, iż poniesione koszty opinii biegłych wynikają z ustawowego obowiązku organu prowadzącego postępowanie, tak jakby kodeks postępowania administracyjnego kwestii tej nie regulował jednoznacznie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Główne zarzuty rewizji nie mogą być uznane za trafne. W szczególności powołany jako podstawa wniosków rewizyjnych przepis art. 10 ust. 5 w związku z art. 55 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości nie uzasadnia twierdzenia, iż wynika z niego zakaz dokonywania odliczeń - w ramach ostatecznego ustalania kwoty należnego odszkodowania z tytułu wydzielenia i przejęcia na własność Państwa nieruchomości - kwot wcześniej już wypłaconego z tego samego tytułu odszkodowania na podstawie wcześniejszej ostatecznej decyzji właściwego organu. Co więcej, nie daje on takiej możliwości organowi administracyjnemu, by przy ponownym rozstrzygnięciu sprawy mógł on pominąć okoliczność, iż na podstawie wcześniejszej decyzji właściwego organu, z tytułu odszkodowania za tę samą nieruchomość przejętą na własność Państwa, zostały już wypłacone określone kwoty.

Ustalenie i realizacja odszkodowania przyznawanego na podstawie art. 10 ust. 5 w związku z art. 55 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości przekazane zostały na drogę postępowania administracyjnego i stąd sprawy, które na tym tle powstają, a także przyznane w tym trybie odszkodowania, w tym sensie mają charakter administracyjnoprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 1972 r., I CZ 79/72, OSNCP 1973 z. 4 poz. 63, postanowienie z dnia 26 czerwca 1990 r., IV CZ 126/90 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 7 kwietnia 1993 r., III AZP 3/93, OSN 1993 z. 10 poz. 174). Sprawy tego typu powinny być więc w całości rozstrzygane w toku postępowania administracyjnego. Jakkolwiek bowiem sprawa dotycząca ustalenia odszkodowania może być rozpatrywana przez organy administracyjne i NSA wielokrotnie, przy czym zapadające decyzje mogą mieć charakter ostateczny, a nawet mogą to być decyzje prawomocne, to jednak w sensie materialnoprawnym jest to ta sama sprawa, która w toku postępowania administracyjnego (administracyjno-sądowego) powinna być w całości rozstrzygnięta w ramach tego właśnie postępowania. Za dowolny na tym tle należy uznać pogląd, iż brak jest podstaw prawnych do dokonywania potrącenia decyzją administracyjną oraz że tylko zgoda osoby zobowiązanej może sankcjonować potrącenie, zaś w razie jej braku roszczenie może być dochodzone w postępowaniu przed sądem powszechnym z zastosowaniem przepisu art. 410 i następnych kodeksu cywilnego. W istocie bowiem w analizowanym przypadku nie idzie o dokonywanie potrącenia, zwłaszcza zaś potrącenia w rozumieniu art. 498 k.c., lecz o uwzględnienie przy ustalaniu ostatecznej wysokości

odszkodowania (odliczenia) kwot, które wcześniej zostały już stronie wypłacone na mocy ostatecznej (ostatecznych) decyzji. Wynika to przy tym z istoty odszkodowania, które ustalane jest w wysokości odpowiadającej rozmiarowi szkody poniesionej przez dany podmiot, a więc - w przypadku rozpoznawanej sprawy - w relacji do szkody stanowiącej następstwo przejęcia nieruchomości Barbary W. na własność Państwa. Wielkość tej szkody uległa odpowiedniej redukcji wraz z wypłaceniem jej określonej kwoty (kwot) na mocy ostatecznej (ostatecznych) decyzji i wobec tego ustalane ponownie odszkodowanie może dotyczyć tylko tej części szkody, która nie została jeszcze wyrównana, gdy zaś wypłacone wcześniej odszkodowanie stanowi równowartość szkody lub ją przewyższa, to o istnieniu szkody nie może być mowy i wobec tego nie może tym samym być także mowy o ponownym ustaleniu odszkodowania, które miałyby być wypłacone stronie.

Stąd też rację ma Naczelny Sąd Administracyjny, gdy w uzasadnieniu zaskarżonego rewizją nadzwyczajną wyroku pisze, iż nie znajduje uzasadnienia obciążenie zobowiązanego obowiązkiem wypłaty odszkodowania w pełnej wysokości i żądanie jednocześnie na drodze postępowania cywilnego przed sądem powszechnym zwrotu przez uprawnioną zwaloryzowanych kwot wypłaconych jej tytułem odszkodowania na mocy ostatecznej decyzji administracyjnej, która wskutek skargi została uchylona przez Naczelny Sąd Administracyjny i na mocy decyzji, której nieważność stwierdził ten Sąd. Trafnie Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił też w zaskarżonym wyroku, że spór o kwotę odszkodowania jaką winna otrzymać uprawniona, a którą powinien wypłacić zobowiązany, nie jest niczym innym jak sporem o wysokość odszkodowania. Faktu tego nie zmienia okoliczność wypłaty (8 grudnia 1986 r. i 4 grudnia 1988 r.) na rzecz uprawnionej określonych kwot tytułem odszkodowania ustalonego we wcześniejszych decyzjach odszkodowawczych. W takim wypadku kolejna decyzja o odszkodowaniu winna wyraźnie i precyzyjnie określać nie tylko wysokość odszkodowania, ale i to, czy osoba, która była właścicielem przejętego (wywłaszczonego) gruntu posiada nadal uprawnienia do otrzymania określonej "wyrównawczej" kwoty odszkodowania, czy też zobowiązany do zapłaty zrealizował już obciążający go obowiązek w pełnej wysokości.

Pominięcie w rewizji nadzwyczajnej okoliczności, iż roszczenie Barbary W. jest roszczeniem o odszkodowanie, które ze swojej istoty nie może być odrywane od pojęcia szkody, co oznacza, iż nie może być ustalone i wypłacone gdy szkoda została już (w części lub w całości) naprawiona, sprawiło, że nietrafny okazał się główny zarzut podniesiony przez Ministra Sprawiedliwości wobec zaskarżonego wyroku NSA. Trafna jest jedynie obserwacja, że w orzecznictwie tego Sądu w kwestii dokonywania rozliczeń (odliczeń) kwot wcześniej wypłaconych na mocy ostatecznych decyzji odszkodowawczych w późniejszych decyzjach ustalających wysokość odszkodowania z tytułu wywłaszczenia (przejęcia przez Państwo) nieruchomości, brak jest jednolitości, co jednakże nie uzasadnia stawiania zarzutów pod adresem rozstrzygnięcia i argumentacji przyjętej w zaskarżonym wyroku.

W rewizji nadzwyczajnej dodatkowo kwestionuje się rozstrzygnięcie zawarte w wyroku NSA z dnia 6 grudnia 1994 r. zarzucając, że narusza ono w sposób rażący art. 209 k.p.a. przez przyjęcie, iż dotychczas zapadające w rozpoznawanej sprawie wyroki tego Sądu nie wiążą sądu orzekającego w sprawie, a jedynie wiążą organy administracji. Na poparcie tego zarzutu rewidujący nie wskazuje jednakże żadnego konkretnego uzasadnienia i stąd należy uznać, iż jest to twierdzenie gołosłowne.

Rewidujący zarzuca ponadto, że sprzeczne z prawem jest uchylenie przez zaskarżony wyrok NSA postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego zarzut ten - nawet gdyby uznać, iż jest on trafny - w rozpoznawanej sprawie nie uzasadnia twierdzenia, że wskutek rozstrzygnięcia NSA w przedmiocie kosztów postępowania doszło do rażącego naruszenia przez jego wyrok obowiązującego porządku prawnego. Nie mógłby on tym samym sam przez się uzasadniać uchylenia wyroku tego Sądu

na podstawie przepisów o rewizji nadzwyczajnej. Istotniejsze jest tu wszakże to, że - jak stwierdził NSA - poniesione koszty opinii biegłych wynikały z ustawowego obowiązku organów prowadzących postępowanie o odszkodowanie za przejęty grunt. W myśl art. 262 § 1 pkt 2 k.p.a. stronę obciążają te koszty postępowania, które zostały poniesione w interesie lub na żądanie strony, a nie wynikają z ustawowego obowiązku organów prowadzących postępowanie. Do obowiązków organów prowadzących postępowanie o odszkodowanie należy ustalenie jego wysokości, stąd też koszty związane z jego realizacją nie mogą obciążać strony, zwłaszcza jeżeli w toku tego postępowania okazuje się, że ustalone odszkodowanie nie odpowiadało zasadom wynikającym z obowiązującego prawa, czego świadectwem była konieczność uchylania lub stwierdzania nieważności podejmowanych przez właściwe organy decyzji.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 421 § 1 k.p.c. w związku z art. 211 k.p.a. orzekł jak w sentencji.

=====